

Dagens Medisin har utfordret fem organisasjoner til å skrive om hva som er viktigst for dem – og for Helse-Norge – i stortingsvalgåret 2021.

INNOVASJON: – Industrien vil forske på, og utvikle, produkter som forlenger eller redder liv – lenge etter at pandemien er vaksinert bort, skriver kronikkforfatteren. ILLUSTRASJONSFOTO: GSK

Helse har aldri vært viktigere

Vi går inn i valgåret 2021 – paradoksalt nok preget av både fremtidsoptimisme og -usikkerhet. Etter at 2020 ga oss en pandemi som har rystet hele verdenen, vil temet for 2021 bli «Veien Videre» – også da i den kommende valgkampen.

PANDEMIEN HAR lært oss mye: om hvor sårbare vi er, hvor avhengig vi er av hverandre, men også hvor langt vi kan komme med samarbeid – og hvilke muligheter vi har for fremtiden. Midt i dette veikrysset utpeker helse seg som tema hvor løsningene ligger – og det har aldri vært viktigere enn nå.

Det siste året har vært en enorm påkjenning for samfunnet, blant annet med store offentlige utgifter og rekordhøy arbeidsledighet. Dette vil fortsette å prege oss i mange år fremover. Koronapandemien er på mange måter også et frempek på utfordringer det norske samfunnet og helsevesenet står overfor på lang sikt. Vi vet at de neste tiårene vil være krevende for velferdsstaten, med eldrebolge og en økning av folkesykdommer som kreft og demens.

Finansministeren har gått så langt som å si at velferdsstaten er truet. En bærekraftig helse- og omsorgstjeneste er vitalt for velferdsstaten, og en viktig faktor for å klare å opprettholde den, er en sterkere, mer selvforsynt og enda mer eksportrettet helsenæring.

Valgkronikk

Karita Bekkemellem, administrerende direktør i Legemiddelindustrien (LMI)

“**Helse har aldri spilt en større rolle inn i en valgkamp, men arbeidet etterpå blir enda viktigere**”

MEDISINSK BEREDSKAP. Norsk legemiddelproduksjon har blitt et høyaktuelt tema, og vil garantert også prege valgkampen. Omtrent samtlige partiprogrammer vitner om ambisjoner for økt produksjon av vitale legemidler – både for nasjonal beredskap og bruk, men også for eksport.

Statsminister Erna Solberg, er blant dem som har påpekt nødvendigheten av nye næringer og arbeidsplasser for å finne veien videre etter krisen. Helsenæring er perfekt egnet til å drive verdiskaping, skape arbeidsplasser – og samtidig bedre folkehelsen mens vi også stiller oss sterkere ved neste krise.

LMI har derfor, sammen med LO, NHO, Norsk Industri, KLP og Industri Energi foreslått etableringen av «Senter for norsk vaksineproduksjon og innovasjon (SEVI)» for beredskapsproduksjon og kommersiell produksjon av vaksiner.

EN GAVEPAKKE. Det globale behovet for vaksiner er enormt – langt utover covid-19. Verden trenger milliarder av vaksiner for å møte trusler fra infeksjoner og virus, samt behandle og forebygge andre sykdommer.

Hvert år tar infeksjoner mer enn 17 millioner liv på verdensbasis, og trusselen forsterkes av økt antibiotikaresistens. Vaksiner blir også stadig viktigere i forebygging og behandling av sykdommer som kreft og diabetes. Det globale markedet for vaksiner er på \$47 milliarder, og det forventes en årlig vekst på ti prosent frem til 2027.

Dette er en gavepakke til alle de partiene som har programfestet et større nasjonalt ansvar, bedre sam-

spill og økt verdiskaping på helsefeltet. Her får man alt i en pakke og sammen kan vi videreføre det gode arbeidet fra Helsenæringsmeldingen.

BEHOV – OG INNOVASJON. Samtidig har covid-19 påvist det enorme presset på helsetjenesten. Dette vil ikke reduseres i takt med en eldrebolge og nye, mer krevende folkesykdommer. Tvert imot. Ifølge SSB, vil bemanningsbehovet i bare spesialisthelsetjenesten mot år 2060 trenge en økning på nesten 200.000 årsverk. Dette alene medfører et enormt finansieringsbehov. Det er ikke bærekraftig å øke sysselsettingen i takt med det økte omsorgsbehovet. Derfor må produkter og teknologi bidra til å avlaste arbeidsmengden.

Moderne, innovative legemidler er nettopp sånne produkter. Med nyheten om koronaviruser, har samfunnet i løpet av de siste månedene begynt å forstå omfanget og kompleksiteten rundt legemiddelutvikling og samfunnsansvaret industrien har. Dette er noe vi i industrien jobber med hver dag – å forske på og utvikle produkter som forlenger eller redder liv. Dette vil vi fortsette å gjøre lenge etter at pandemien har blitt vaksinert bort.

MORGENDAGENS METODER? Ny teknologi og bruk av helsedata har åpnet døren for banebrytende behandlinger som presisjonsmedisin. Også kjent som persontilpasset medisin, er dette ett eksempel på nye behandlinger som vil være tilpasset mindre pasientgrupper og for sjeldne sykdommer. Dagens system for innføring av nye metoder er utformet for å vurdere medisiner til større grupper av pasienter – og er

ikke egnet til å vurdere behandlinger for enkeltpasienter og små grupper.

Det er vitalt at når systemet for Nye Metoder skal evalueres i løpet av 2021, må det tilrettelegges for dagens – så vel som for morgendagens behandlinger. Det handler ikke om å bruke mer penger, men å bruke penger mer smart, sånn at samfunnet og pasienter får dra nytte av effektiviserings- og behandlingsgevinstene som nye innovasjoner kan tilby.

HELSEVALG. Ett eksempel på dette er avgjørelsen Beslutningsforum fattet i juni, da de bestemte at det skal innføres et rammeverk for nye pris- og betalingsløsninger på nye legemidler. Dette er et stort steg i riktig retning og helt essensielt hvis vi skal kunne tilby gode, offentlige helsetjenester i fremtiden. Nå må vi samarbeide for å finne piloter godt egnet til å teste ut nye betalingsløsninger – og som kan danne grunnlag for bedre samarbeid, åpenhet og dialog rundt problemstillingene som er tilknyttet systemet for Nye Metoder, og norske pasienters tilgang til viktige nye behandlinger.

Hvis 2020 var et samlet samfunn i ferd med å styrte ned i avgrunnen, blir 2021 året hvor vi med knekte bein og armer kjemper oss opp igjen til overflaten. Skal det komme noe godt ut av pandemien, håper jeg fremtiden vil vise at korona ble en katalysator for bedre samarbeid i utviklingen av fremtidens helsetjeneste. Helse har aldri spilt en større rolle inn i en valgkamp, men arbeidet etterpå blir enda viktigere. ■